

Karel JANÁČEK

Sobíňov 1384 1984

S O B Í Ň O V 1 3 8 4 - 1 9 8 4

O d d á v n ý c h d o b k s o u č a s n o s t i

Karel Janáček Sobíňov č. 31

Není už Horácka tak chudobného,
kde o chlad krajiny větry se dělí.
Kraj peklaček otevřel a z lúna jeho
verše a valčíky překrásně znějí.

I hřívna z peklaček vzácného vzata,
tavena pochední věčného času,
umělcům zlatila štětec a dláta,
by jimi tvorili kouzelnou krásu.

Zdráva bud, krajino, víska a města!
Věnce vám uvily záhadné víly.
K vám vede růžemi vystlaná cesta
a v zimě na ni je koberec bílý.

Josef Kamarád

Foto Sepot - celkový pohled

Ú V O D

Z Březinky nad Sobíňovem je překrásný pohled do dalekého okolí. Z jednoho místa společně pět věží kostelů – památníku minulosti. Přes les před Chotěboří na nás hledí jako novodobý hrad mohutná výšková budova obilního sklepu. V Křížové, Ždírci, Příjemkách i v naší obci zas vidíme zemědělské objekty, jež představují hospodářský život dneška. Textilní a jiné průmyslové závody v okolí, které poznáme podle komínů, dávají jistou práci a dobrý výdělek zdejším lidem. Životní standard obyvatel dokazují nové a přestavěné domky stulené v zeleni stromoví, v nichž žijí lidé spokojeně v míru už téměř čtyřicet let. Vesnice reste a vzkvétá. Tomu tak ale vždycky nebylo.

Sobíňov kolem dokola je obklopen prstencem lesů a protnut písčkovou silnicí vedoucí od Žďáru do Golčova Jeníkova a železniční tratí z Pardubic do Havlíčkova Brodu. Za hájem Hrebkou se zrcadlí obnovený rybník. Zelená luka a lány polí, jako pestré koberce, se rozprostírají a přiblížují až k domkům vesnice. Z lesních masívů vystupují strážci kraje, vrchy Babylon, Homole, Berevský kopec. Pro milovníky přírody a krajiny je to čarobné podivání.

Vrátme se ale zpátky do minulosti a sledujme život našich předků od dávných dob do současnosti.

- - - - -

D Á V N O V Ě K

V nejdávnějších dobách bylo území, na kterém se nachází Sobíňov, porostlé většinou lesy. Patřily k souvislému pohraničnímu hvozdů na pomezí Čech a Moravy. Nebylo povolené je mytit z důvodů obranných. Teprve v dobách pozdějších a postupem kolonizace byl les mycen. Názvy některých míst poukazují na les ještě v dobách nepříliš dávných. Např. V pasákách, východně od Hliny. Také při různých vykopávkách byly nalezeny

kmeny stromů. V roce 1913 při opravě železničního mostu v Delečku, při vykopu pro vedení potrubí na Markvarticích roku 1947, bylo nalezeno na kameni značné tlučinky. Doubrava se rozlévala a tvořila četné zátočiny, jezírka a močály. Dle názvu Kančí studeně v Nové Vsi se zdá se, že zde žila v hajnosti černá zvěř.

V dobách, kdy se ve středu Čech a na jihu Moravy už rozvíjel život, zůstaly naše kraje ještě nezalidněny. První souvislou kolonisaci můžeme klást dříve do poloviny 10. století. Neudorfl uvádí ve své knize "Okres chotěbořský" nálezy kamenných zbraní vrtaných a částečně hlesaných, mezi jinými též u Sepot a vyvzouje z toho, že krajina byla obydlena. Horák v knize "Cesta Libecká" zmíňuje se též o nálezech, ale je možno soudit, že zde lidé jen procházeli při lovení zvěře, nikoliv bydlili.

V 30. letech byly nalezeny u Sobíňova dva hadcové mláty o délce asi 8 cm s vyvrťatými otvory; jeden byl přesázen. Přinesl je do chotěbořského muzea Vlad. Klepetko. Kamennou sekýru před válkou také nalezl Josef Starý při orání na polích Vzadu. Poslal ji do Národního muzea v Praze.

Na území naší obce můžeme sledovat pět vrstev kolonisace:

1. dávnou kolonisaci strážci hranic / do 12. stol./
2. kolonisaci rolníků / 13. stol. /
3. starší kolonisaci hornickou / 1. polovina 13. stol./
4. novější kolonisaci hornickou od konce 17. stol./
5. průmyslovou kolonisaci / kolem r. 1800./

K o l o n i s a c e strážci pomezního hvozdu a obchodní stezky Libecké byla pravděpodobně nejprvnější. Tohoto původu jsou názvy Markvartice a později tvrz Sobíňovská. Když byla zřízena obchodní stezka, presekáná lesem od Zdáru až k Libici, byly též zřizovány tvrze, kde strážci měli za úkol střežit tuto stezku. V nynější Nové Vsi se cesta rozdvojovala. Starší stezka soumarská vedla Novou Vsí na Sepoty a k Bílku. Druhá cesta, jíž

vozová, vedla místy, kde je viadukt, a stáčela se na Sobíňov, kde je dodnes vidět úvoz, který je přerušen silnicí, pozdější spojnicí na Žďár. Po cestě, která vedla přes Sopoty směrem na Bilek, chodilo se pěšky nebo jezdilo na koni. Druhá byla postavena pro povozy, neboť byla tvrdší a netrpěla jako cesta dolní, na kterou měla vliv Deubrava a vody, které se stahovaly ze strání. Pro bezpečnost byla zřízena tvrz ke střežení rozcestí snad již ke konci doby hradní nebo brzy potom. Čas zřízení tvrze nelze přesně stanovit.

Nejstarší písemný doklad o stezce pod Železnými horami, která procházela územím naší obce, máme z r. 1144 v latinské listině, kterou uvádí K. J. Erben v Regesta diplomatica I /str. 109/. Nazývá se tam ta stezka via Lubetina. Podrobnému průzkumu této stezky věnovali se na počátku tohoto století učitelé Fr. Horák a Em. Chremosta. Prošli ji po celé délce a své výskumy s názory uležili ve spisu Cesta Liběcká.

Tvrz, nebo také Soví hrádek Seběnov, se prvně uvádí ve spojitesti patronace kostela v Sopotech v roce 1358 - 1367. V té době byl patronem Ješek Kokot ze Seběnova. Dalším známým majitelem tvrze byl Ondřej, který přikazoval kněze do Bětviny v r. 1373. O Markvarticích máme správy již z roku 1242 a Zd. Wirth piše v Soupisu památek historických na str. 85, že sopotský kostel je připojován ve 12. století v děkanátu Německobrodském.

I když všechny správy mluví o Sobíňově, Sopotech, Markvarticích dříve, t.j. před rokem 1384, pravděpodobně se nejednalo ještě o obec, ale o ejedině stavby: v Sobíňově tvrz, v Sopotech osamělá kaple, v Markverticích zemanský statek. Z té doby, kdy již probíhala kolonizace rolnická a hornická, nacházíme zápis:

R. 1384 po zemřelém Janu ze Seběnova s Bětviny hájili na soude dverském S t a Š e k, V í t a M a c h n a, siretei z Dolan zboží po enom Janovi pozůstalé: v Soběnově v e s a d v û r, v Přehodě dvůr s fekou, v S o p o t e c h pedaci /pouse/, v Strhově /snad Stržově/ 2 lány dědiny, ve

Studenci I dvorec kmecí.

Tedy v tomto zápisu je už Sobíňov jménován jako ves.
Podle následujícího pedávání vyhráli tito nápadníci:
1393 Stašek z Dolan.

Bzzy na to nastoupil jiný rod.

1401 Jan a bratři z Markvartic, ti se uvádějí i r. 1403.

1405 Jan z Markvartic a Stašek ze Soběnova. Tito se připomí-
nají jako poslední páni na Sobíňově.

O vzniku jménu Soběnova se vypráví tato pověst: Jistý rytíř, náčelník stráže na hradě Sokolevě, přišel násilným přepadením loupeživým rytířem o hrad, v kterém se pak násilný rytíř usadil. Rytíř, nemaje kde bydleti, radil se se svým otcem, dle jiné s králem, a ten mu poradil: "Postav sobě nov!" Ten vystavěl novou tvrz a nazval ji Soběnovem, od níž pak vesnice, která kolem vznikla, byla téhož jména. Správný však název je od osob-
ního jména Soběn. Vznik Sepot a Nové Vsi, jejíž východní části se říká Huť a západní Stráň, je v sevničosti s těžením rud v této krajině. Sepoty byly založeny horníky, kteří dobyvali stří-
brnou a později železnou rуду v okolí obce. Přímo ve vesnici a blízko ní máme dodnes tři znatelná místa, stopy hornické práce: v Dolečku a v břehu proti železniční zastávce, kde při stavbě železnice v letech 1869 - 71 při úpravě terénu byla odkryta vydřevěná štola. O jménu Sepot jsou různé důhadové. Neuderfl se domnívá, že pochází od staročeského "sopot", což prý znamená vývarště, pramen. Farní kronika má zápis, že kostel byl sta-
věn havíři po sobotách. J.G. Sommer /1843/ v knize Das König-
reich Böhmen uvedl: Havíři vystavěli kapličku a věnovali k ní sobotní výdělek, od čehož se také odvozuje jméno vesnice.
Učitel Pavlus ve školní kronice /od r. 1844/ také v části zé-
znamů jmenuje osadu Seboty.

Osada Hlina dostala svoje jméno od cihelny, která tam kdysi byla. Jako ohlas strážní služby nacházíme v místních pověstech. Na Markvarticích prý bydlili rytíři, kteří měli za úkol stré-
žit okolní krajинu. V době nebezpečí dávali znamení hlášenému, který bydlil na Zvolanově, ten svolával lid z přilehlé vsi do

zbraně. Odtud prý jméno Zvolanov. Jméno Zvolanov je ovšem původem přídevná jména přivlastňovací, odvozené od jména svého zakladatele podobně jako jméno Sobíňov a Markvartice. Ale proč právě Zvolánkové bydlili na Zvolanově? Je tu přece snad souvislost se svoláváním?

Jak vidíme ze sporých zpráv o počátku naší vesnice, strážci hranice, kteří se původně zabývali jen lovem zvěře, vyklučili lesy, změnili je v pole a louky a věnovali se zemědělství. Strážci neopustili kraj a tvrdou prací z něho učinili svůj domov. Nezdostali však sami, přišli hledači rud, přišly početnější houfy lidu rolnického a naplnily svou prací celý kraj. Rolnické změnilo ráz krajiny. Dosud v těžko prestopném, lesy zarostlém území se počaly stavět vesnice. Lidé vypalovali části lesa, půdu zúročňovali a osévali. /Sousední ves Ždírec v té době vzniklá, přijala název ze staročeského slova žďářiti - vypalovat lesní porost./

Při tomto osídlování rolníky hledání rud pokračovalo, třeba ve zmenšené míře a trvalo i v dalších stoletích.

Stručný následující přehled událostí za 600 let trvání Sobíňova přiblíží nám život našich předků.

Z doby krátce před husitskými válkami vynořuje se nám v historických záznamech jméno sopotského kněze. W. Tomek zaznamenává, /Dějepis města Prahy, str. 176/, že kněz Mikuláš změnil r. 1401 své místo v Sopotech s knězem Markem z Chrudimi. Marek byl v Chrudimi jen krátkou dobu, jak dleuhu byl v Sopotech, přežil-li tam husitské války, nevíme. Mikuláš byl pak v Chrudimi do r. 1408 a odešel do Suché u Nechanic. Jiných zpráv o Sobíňově za husitských válek nemáme, víme však, že v okolí se odehrávaly četné boje vojenské. Moení sousedé ze zaniklých sobíňovských, páni z Ronova, kteří drželi panství přibyslavské, zůstali věrní straně ped jednou a císaři Zikmundovi. Velmi podporovali církev, jak vyplývá ze zprávy z r. 1389, v níž se praví, že farář přibyslavský získal k ruce třetího kaplana štědrosti Čeňka z Ronova. Působil pak koncem 14. a počátkem 15. století v Přibyslaví 7 až 8 kněží. I nedaleko

Sobíňova bylo o jeden kostel více, a to v Pravnově, zaniklé to obci, kde je nyní Nové Ransko. Kostel v Pravnově byl postaven v pol. 14. stol. a rozbouřen r. 1786.

Za husitských válek zajisté také Sobíňov byl navštíven vojsky nebo spíšovacími oddíly Mikuláše Diváka z Jeanišť, tehdejšího mincmistra kutnohorského, které obléhaly Chotěboř. Tehdy tato královské město držel husitský hejtman Hromádka z Jistebnice, Kutnhorští a mincmistr Divůšek, Janem z Opočna, Čenkem z Přibyslavě, Arnoštem Fleškou a Pátem z Častolovic položili se s četnými vojsky kolem Chotěboře a dobyvali ji. Hejtman Hromádka vidě, že i Chotěbořtí se k němu chovají nepřátelsky, dal se do vyjednávání s pány. Ti však po slibu, který Husitům dali, že mohou z města svobodně odejít, Hromádkovy odzbrojené vojáky zajali a na 300 jich hned v Chotěboři upálili ve stodolách, další pak po cestě ke Kutné Hoře. Zbytek z tisícové posádky pak vmetali do kutnohorských šachet. Hromádka s několika dalšími druhy byl upálen v Chrudimi na náměstí.

1. října 1424 zemřel u Přibyslaví husitský vojevůdce Jan Žižka z Třeboňova. Po jeho smrti Husité dobyli Přibyslav a hrad Ronov. Město opanovali a hrad i s posádkou spálili. Panství přibyslavské zůstalo potom v držení Siretků až do bitvy u Lipan, 30. května 1434.

V této rušné době, kdy však váleční zbraní ozýval z různých stran, ztráci se samostatnost Sobíňova jako šlechtického statku, a na počátku 16. století setkáváme se s ním již jako součástí rozsáhlého panství pánů z Kunštátu, jak užilujeme z listiny Hynka Bečka z Kunštátu z r. 1514. Jak se dostal Sobíňov do majetku tohoto rodu, není možno zjistit, neboť zemské desky, kde byly záznamy o převodech statků, shořely roku 1541 při požáru pražského hradu.

Na panství přibyslavském od dob husitských válek až do konce minulého století se vystřídala dlouhá řada majitelů. Nejdéle dobu však držel panství rod Dietrichsteinů / 1623 - 1858/, kdy zemřel poslední mužský potomek Josef kníže z Dietrichsteina z Pruskova - Leslié.

Roku 1514 byla založena celá soustava rybníků na Doubravě. Byly to rybníky: Sobinovský /později zvaný Hušský/, Ježek, Kupka, Špetlovský, Hnárošský a Bilecký. Ostrolovský a Sobinovský rybník obklopoval vesku Prevnov s kostelem, které tvořilo ostrov.

Roku 1582 je zpráva v zemském archivu v Praze o Janšku, alým náří na mlýně u Sopot.

Dr. Metoděj Zemek v knize "Dějiny Zádru" piše o provozovně v Hutí - Nové Vsi. Vyrábělo se v ní železo a z toho železné výrobky. Před rokem 1597 vlastnili páni z Hradce tento závod pod rybníkem sobinovským. Podle důkazů uložených v archivu v Jindřichově Hradci se ruda dobývala někde v blízkosti, a to hlavně hnědel, krevel a ocelík. Byly zde dvě dýmačky, v kterých se ruda tavila. Pracovali tam 4 perkmani, kteří měli denní plat dva české groše. V letech 1590 - 1597 pracovali asi 200 dnů a každý obdržel za celý rok 6 a půl kopy grošů. V následujícím roce však jejich mzda klesla na 22 grošů, načež v roce 1592 - 93 opět stoupla na 5 kop 25 gr. Uvádí se i spotřeba dřevěného uhlí, množství zpracovaného železa a další pracovníci, např. kováři Prokeš a Jirka, Jakub Kotous, Ondřej Dymáček.

Výroba železa a z něho vyrábění nástrojů pro velkostatek, pro řemeslníky i pro poddané, jako hřídele, čepy, obrůže, vřetensy, rádlice, lepaty, motyky atd., se v Nové Vsi udržela až do roku 1742, kdy železářský závod po 152 letech svého trvání, byl zrušen.

V roce 1609 se stal pásem panství přibyslavského Rudolf Zejdlic ze Ženfeldu, který se činně zúčastnil povstání proti Habsburkům. Za svůj čin byl roku 1623 odsozen propadnutím všech statků. Ženfel však r. 1622 za vyšetřování a tím uchráněn potupy. Mezi dalšími zapsanými vesnicemi, zkonfiskovanými královskou komorou, je i jmenován Sobíňov, Malochýn, Křivý, Markvartice a Nová Ves pod rybníkem Sobinovským. Od téhož roku nastoupili vládu Dietrichsteinové. Na panství polensko-přibyslavském bylo tu dobu 1003 poddaných.

8. listopadu 1620 došlo k osudné bitvě na Bílé hoře. Že na panství přibyslavské vtrhlo vojsko a že prošlo i Sobíňovem, dokazuje křížek z bílého mramoru s nápisem, jenž je zasazen nad železniční zastávkou. Křížek stál původně v plotě u č. 50 v Nové Vsi asi 100 kroků od železničního mostu. V r. 1911 byl oproven a zasazen do břehu na protější stranu cesty. Konečně roku 1931 umístěn vedle pomníku padlých v 1. světové válce nad Šopoty. Je památkou na umučeného Jakuba Fichmanse, občana z Chotěboře, který prchal ze hranice, vojáky tu byl chycen a zavražděn.

V roce 1643 rádila v naší krajině švédská vojska. Tlupy vojáků přepadaly vesnice a žádaly výpalné. V té době, podle ústního podání, bylo poříbeno několik Švédů i u Sobíňova. Zemřeli stravou z hub nebo snad jakousi nakažlivou nemoci. U Sloupného byl přepaden lidmi z Mlinska a okolí zásobovací švédský oddíl a tam rozprášen. Místu, kde se boj odehrával, se říká Švédský dolík.

Ned Zvolanovem a Markvarticemi se při polních pracích nalézaly líté kuličky a podkovy švédských koní. Můžeme soudit, že i zde došlo k nějaké přestřelce.

Za války sedmileté, 1756 - 1763, lid velmi trpěl. Častými návštěvami vojaka a jeho rekvisicemi nastala v kraji nouze o potravu. Z hledu všešly různé nakažlivé nemoci, které nejen mezi vojáky, ale i mezi obyvatelstvem zhoubně rádily. Za této války zemřeli ve vojenské nemoci v Přibyslaví jen roku 1758 744 Ravoři. Byli poříbeni v Šachtách u přibyslavského hřbitova.

Roku 1771 po veliké neděrodě nastal hlad a takové nouze, že lidé pekli chléb z mlýnského prachu a cítrub a jedli trávu a listí stromů. Z nemocí, z hledu a takového stravování vznikl mor, který zhoubně rádil. Bramberky, hlavní součást stravy v dnešních časech, byly ještě neznámé a s počátku se pěstovaly jen na krmení dobytka.

R. 1776 nastaly selské bouře. Nejbliže Sobíňova, ve Studenci, je známa vzpoura robotníků vedených sedláčkem Kovačkou

z Berovic. Selského pozdvižení r. 1776 se též museli zúčastnit Sobíňovští, neboť mezi jmenovanými obecemi, které zachovaly věrnost panstvu, není Sobíňov uveden, ani rychtář pochválen a odměněn osvobozením od roboty, jako např. rychtář v Berové.

V letech 1767 až 1771 konal se před krajským soudem v Kutné Hoře veliký proces, jehož aktu jsou v archivu zachována a napsána: Prozees gegen eine grosse Ketzerbande aus Sobinsu- proces proti velké kacířské bandě ze Sobíňova. Pro tajné společování, šíření zakázaných protestanských knih bylo mnoho lidí ze Sobíňova a okolí vyšetřováno a vězněno. Odsezenými první třídy byli Jan Jansáček, Jan Beránek a Jana Beránková. Za šíření a přechovávání evang. knih a za svoje názory obdrželi trest smrti. Čestou milosti změnila císařovna trest smrti Janu Jansáčkovi na 10 let nucené práce v přádelně, Janu Beránkovi, přiměřeně k jeho stáří a síle, na 2 roky žaláře, jeho manželce Janě Beránkové rovněž na 2 roky žaláře. Poněvadž vazba byla do trestu započtena, byli manželé Beránkovi ihned po důklivé výstraze propuštěni. Ostatní na žádost knížete Dietrichsteina byli též omilostněni.

V roce 1781 vyšel patent Josefa II., kterým se povolovalo svobodné vyznání evangelické. V Sobíňově, Markvarticích, Bílku, Křížové se přihlásila řada lidí, dosud tajných vyznavačů, k církvi evangelické.

Konec vrchnostenských úřadů.

Obecní samospráva.

Do roku 1850 vykonávaly politickou správu země vrchnostenské úřady, sídlily v centru panství. Od 15. století patřil Sobíňov k panství přibyslavskému, později polensko-přibyslavskému, ježé úřady byly od r. 1810 přenechány do Přibyslavě. Vrchnost v každé obci ustavovala rychtáře. Posledním rychtářem v Sobíňově byl Václav Jansáček v č. 6 / v hospodě/.

V r. 1848, ihned po zprávě, že se císař rozhodl pro konstituční vládu/15. března/, byla v Sobíňově utvořena po vzoru po vzoru pražském Národní garda. Velitelem byl Počík z Hlínny, obecně znany Koča. Jemu prvnímu udělal kovář v Nové Vsi

Šavli a on chodil po obci a s tesenou šavlí vybízel k vstupu do gardy. Gardisté horlivě cvičili a když v Praze vypukly svatodušní bouře, vypravili se nejstatečnější z nich hájit "matičku Prahu". Vezl prý je rolník Švarc ze Sobíňova na fusuňkovém voze. Prvního dne dojeli k Slatiňanům. Utábořili se pod Šírym nebem hned vedle obory. Celou noc prý je pokoušel divoký kanec, který se na ně pltem dobýval. Ráno se vydali na další pouť, všude je však vítali zprávami, že povstání bylo Windischgrätzem potlačeno, proto se vrátili. Ve školní kronice je uvedeno že " v roce 1848 - 49 učitelstvo a duchovenstvo skrze nepříčné odvádění dávek mnoho trpěti muselo." Jinak farní, ani školní kronika nemají o událostech v obci r. 1848 žádných zpráv.

Dne 15. ledna 1850 byl zřízen pedkrajský úřad v Chotěboři, pozdější to okresní hejtmanství. Sobíňov byl přidělen k okresu chotěbořskému a všechny vztahy k Přibyslaví úplně ochabaly. Téhož roku, 27. května, byl zřízen okresní soud a 19. srpna se konaly první volby do obecního zastupitelstva. Byl zvolen obecní představený, 2. radní a 4. výběr. Představeným byl zvolen Jan Starý ze Sobíňova č. 8, ale už r. 1852 byl místo něho ustanoven Josef Hochman ze Sopot. Když ten r. 1853 zemřel, byl zvolen představeným bývalý rychtář Václav Janáček ze Sobíňova. V. Janáček byl potom ještě zvolen starostou 25. 1. 1861 a 20. 8. 1864. Po Václavu Janáčkovi převzal funkci obecního starosty Karel Zvolánek z Nové Vsi, č. 9., za jeho starostenství stavěna železnice, první vlak projel 10. května 1871. Byl ve funkci do 28. 8. 1873. Toho dne byl zvolen starostou Hynek Peřine ze Sopot, č. 14. Ten byl ve své funkci do r. 1876, kdy byl zvolen Fr. Dymáček ze Zvolanova. Měl zásluhu na tom, že pro obec spatřil novou stříkačku. Byla uložena nejprve v Sobíňově v č. 6, pak v obecním domku v Nové Vsi. V souvislosti s tím vznikl v obci /r. 1881/ po velkém požáru r. 1880, kdy vyhořelo 7 stavení, hasičský sbor. Z Dymáčkovy iniciativy postavila obec r. 1886 hasičské sklepiště a v r. 1907 před ním mostní váhu.

R. 1882 byl zvolen starostou syn Františka Dymáčka, rovněž František. V čele obce stál do r. 1889. V době jeho starostování, r. 1883, se protrhly při velké povodni hráze rybníků Hamerského a Bileckého a od té doby už se rybníky nenaopouštěly. Vznikla z nich luka. R. 1889 odešel z místa starostenského a po něm se uchopil obecního vedení Josef Janáček. Za něho byla zřízena r. 1896 železniční zastávka, a r. 1902 poštovní úřad. V polovici února 1906 se stal starostou Jan Starý z č. 8 v Sobiňově, ale již po týdnu se úřadu vzdal. Starostou se po něm stal Josef Tauber, obchodník ze Sepet. Za jeho úřadování začal v Sobiňově řídit stavební ruch, který trval až do první světové války. Josefa Tsubera stihl 21. února 1910 záхват mrtvice. Zbytek období po jeho smrti vedl obecní správu Karel Jeníček jako první radní. Téhož roku byl zvolen Ant. Slanář, textilní podnikatel z Nové Vsi. V písáckých pracích mu vypomáhal jeho syn Jindřich. Do jeho úřadování spadá přestavba školní budovy v Sepotech. Antonín Slanář starostoval do srpna 1913, kdy se přestěhoval do nově postavené vilky s textilní provozovnou v Chotěboři. Úřad přijal Fr. Dymáček ze Zvolanova, který zastával tento úřad již v letech 1882 - 1889. Netušil tehdy, jaké školy mu přinese tato volba. Byl nucen převést ve svém stáří obec přes celou dobu první světové války. Zůstal starostou až do r. 1918, kdy od něho převzalo správu obce již nové zastupitelstvo, zvolené podle republikánských zákonů.

Válka prusko-rakouská 1866

V našem kraji nedošlo k nějakému střetnutí vojek. Po prohře bitvě rakouské armády procházela pruská vojska Čechy. Dne 8. července přijely několik pruských vojáků do Sepet, na to druhý den 9. 7. jich byly plné Sepety a všechny okolní vesnice. Brali všechno, co kdo k jídlu a pití měl. Pak těhli dále do vnitrozemí. V měsíci srpnu se Prusové zase vrátili. Znovu po 14 dní jimi byly obsazeny vesnice. Vojáci sebou přivlekli hroznou nakažlivou nemoc - cholera. Snad v každé obci se choroba rozšířila a vybírala si oběti. V jedné části obce, v Nové Vsi, se uvádí 14 mrtví. Sobiňovu se choroba vyhnula.

V okolních vesnicích bylo zemřelých mnohem více. Ve Vojnově Městci je zapsáno 105, v Křížové 70, ve Studenci 30, v Chotěboři 30.

První světová válka

26. července 1914 vypukla válka. Za 4 roky jejího trvání zahynulo v ní 40 mužů ze Sobíňova. Dovede se navráteli mnozí zmrzačení, které čekal těžký úděl, tak jako sirotky po padlých vejinech. Jak válka pokračovala, stupňovala se bída a hlad. Nejvíce trpěli lidé nemajetní a dělnici. Byly povolány do sbírané stále starší ročníky mužů. Nakonec museli rukovat i 18 letí chlapci. Většina mužů byla na frontách a těžké útrap a nedočestku ležela na ženách. Ty musely pracovat na polích, starat se o hospodářství a výživu dětí. Balíčky a potravinami, které posílaly na frontu, pomohly mnoha vojákům vrátit se ve zdraví domů.

Ze sutin rakousko-uherské říše 28. května 1918 povstal svolobodný Československý stát. O čemž lidé snili, stalo se skutečnem. Byli zbeveni jha, které neenesitelně tížilo každého dobrého Čecha.

Ale první republika však nesplnila mnohé, po čemž národ toužil. Zvláště k dělníkům byla republika macešská. V 30. letech následovala krise a nezaměstnanost, a počlelo se mluvit o nové válce. V sousedním Německu se dostal k moci Hitler.

Přes mnohé překážky se občané organizovali v politických stranách a veřejně ve společných kulturně pracovali. Králi divedla, pofádali večírky, tanční zábavy, sportovní zápolili. V Sobíňově za první republiky byli agilní členové sociálně demokratické strany - měli i svou divadelní scénu a tělovýchovný spolek. Nově založená komunistická strana v r. 1921 působila hlavně mezi mládeží. Schůzky členů K S Č se konaly na Brabecově kopec a v háji. Nejstarším a ve své činnosti nepovelujícím spolkem byli hasiči. Žádná slavnost v obci se bez nich neobešla. Od svého založení /1881/ členové hasičského sboru neúnavně pracovali pro blaho svých spoluobčanů. Vždy byli při-

pravení hájit jejich majetek a ze všech sil vědy zasahovali při požárech v obci i v okolí. Je tomu tak dosud. Mynější požárníci jdou ve šlépějích svých otců a jejich sbor je v obci nejčinnějším spolkem. Pamatují i na budoucnost a cvičí mladé požárníky, aby mohli nastoupit místo nich. Sobíňovský sbor požárníků se zúčastňuje i všech cvičení a akcí pořádaných v kraji. Pro případný požár, neb nějakou živelní pohromu je vědy dobré připraven.

Obecní volby a starostové v době první republiky

První volby se konaly 15. června 1919. V Sobíňově se zúčastnily voleb 4 politické strany: agrární, klerikální, sociálně demokratická a národní. Sociálně demokratická dosáhla 11 mandátů, klerikální 4 mandáty, agrární 2, národní 1 mandát. Starostou byl jednohlasně zvolen Josef Dvořák z Nové Vsi č. 64.

Obecních voleb 16. září 1923 se už zúčastnila také komunistická strana. V Sobíňově byli zvoleni: za stranu komunistickou 5, sociál. demokratickou 7, za lidovou 4, rep. čes. venkova 2. Celkem 18 členů, kteří 30. září složili slib do rukou učitele Tillmanna. Starostou byl zvolen Jan Starý, rolník ze Sobíňova, č. 8, ale po měsíci resignoval ze zdravotních důvodů a byl zvolen Josef Janáček Sobíňov č. 45.

Dne 15. listopadu 1925 konány volby do senátu a Národního shromáždění. Ze Sobíňova volilo do senátu 495 voličů, do Národního shrom. 545 voličů. Nejsilnější strany v obci obdrželi od voličů: soc. dem. 134, komunistická 129, lidová 131 hlas.

V obecních volbách r. 1927 odevzdalo svůj hlas této stranám 572 voličů. Komunisté měli 118, soc. dem. 165, lidovci 148 hlasů. Ve volbách do Národního shromáždění 19. května 1935 měla nejvíce hlasů strana komunistická - 135 hlasů, soc. dem. 92, lidovci 89. Též i 26. května 1935 dostali komunisté, při volbě do zemských a okresních zastupitelstev největší počet hlasů: 122, 123. Starostou v r. 1927 byl Josef Janáček, tkadlec.

Po něm následoval /1933/ Josef Dvořák, kapelník z Nové Vsi. Svou funkci zastával do listopadu 1937, kdy pro srdeční chorobu resignoval.

5. prosince 1937 se stal starostou obce Jan Dvořák, truhlář z Nové Vsi. Když přišla skupace / v r. 1939/, musel ve své práci pokračovat za velmi stížených podmínek. Pomáhal, kde mohl. Měl spojení s legendárním čet. strážmistrém Holíkem z Křížové a s dalšími lidmi, kteří pomáhali zásobovat potrevinami, kuřivem a jinak pracovníky v ilegalitě a kryl uprchlíky z Říše. Když 26. února 1944 pod těhou odpovědnosti jeho nemocné srdce detlouklo, stal se jeho pohřeb tichou manifestací. Za jeho rakví krácelo 14 mladých mužů, uprchlíků z Německa, s věncem, v němž bylo 14 rudých karafiátů. Na pohřbu bylo přítomno mnoho lidí, byl i četník Helfk a dokonce němečtí vojáci, kteří měli pozorovatelnu letadel na Březince./ Vejáci byli většinou Rakúšané/.

Po smrti Jana Dvořáka převzal tuto těžkou službu Alois Starý. Ten pokračoval v cestě svého předchůdce. Jeho pomoc partyzánum v letech 1944 - 45 je všem starším obyvatelům známa. Často v jeho domě nacházeli útulek a přespání partyzáni z oddílu Mistra Jana Husi. Jeho syn Jiří byl jedním z nejznámějších členů této skupiny. Největší zásluhou A. Starého bylo vybudování /r.1947/, pro Sobíňov telik potřebného vodovodu.

Sobíňov - jeho růst v obyvatelích a domech

V Sobíňově a Markvarticích hospodařili kolem roku 1636:

Jiří Rychtář /po něm Jan Starý/, Jiří Sedláček /Ondřej Uhlíř/, Matěj /Jakub Pospíchal/, Tomáš Kubát /Martin Ječmínek/, Václav Nečes /Jan Sedláček/, Jiří Dvořák, Matěj Střechna /Štěpán Zvolánek/, Jan Ječmínek /Jiří Ječmínek/, Janáček z Markvartic. Tito lidé měli povinnost svážeti ryby do halyšť u sobíňovských z rybníků Špetlovského, Hamerského, Sobíňovského, z Blíku a rybníku Křivýho, každý 4 fáry - 32 fár. Od jedné fáry se počítalo po 2 groších.

V Nové Vsi pod rybníkem Sobinovským byli usedlí: Folde Dymáč /Pavel Dymáček/, Loček /Martin Krejčí/, Hevel uhlíř /Panský dům/, Matěj Hejda /Vondráček/, Jan Stehno na chalupě a Šimon Novotný chalupník. Urbér panství polenského udává v málo pozdějších letech v Sobíňově a v Nové Vsi 5 pustých gruntů a 2 chalupnické živnosti. Záznamy panské kanceláře z r. 1646 - 47 zmiňují se v Sobíňově o 5 usedlostech selských, 2 chalupnických. Mimo to bylo zde 10 podruhů, kteří měli k osetí pole pronajaté. Vyselilo se v těch letech pšenice 9 kerců, 2 věrtele, žita 50 kerců, 2 věrtele, ječmen 12 kerců, 1 věrtel, 2 mázničky, ovesa 25 kerců. Sklidilo se pšenice 49 mandel, žita 3 kopy 43 mandel, ječmen 59 mandel, oves 1 kopu 45 mandelů.

Podle berní rule kraje Čáslavského z roku 1653, tedy 5 let po skončení třicetileté války a uzavření míru westfálského, se zdá, že se situace sobíňovských sedláků zlepšila, neboť se v ní praví: "Hrubě dobré sedí a pěkné dvory mají", pôda je dobrá, žitná". Tedy za těch 5 - 6 let musely být grunty obsazeny a hospodářství rozkvetlo. Všichni sedláci sž na Mikuláše Nečase chovali 2 sž 4 koně, 12 sž 21 kusů hovězího dobytka, 16 sž 37 ovcí a 2 sž 7 vepřů.

Další berní rule z roku 1675, tedy za 22 let, podává znova horší obraz. Uvádí se tři grunty pusté, hospodáři chovají jednoho nebo dva koně, dvě krávy měli jen na Zvelanově. Jinde po jedné a uvádějí tzv. nájemný dobytek, ovce mizejí, jen na Markvarticích jich zbylo pět, začínají pěstovat kozy a mají většinou jen po jednom praseti. Tak zubožené hospodářství nacházíme po dvaadvacetiletém panství Maximiliána z Dietrichsteina. Co nedokázalo 30 let války, to dovedla ruka cizáka za dvě desetiletí. Další berní rule byly sestaveny v letech 1713 a 1788. V žádné z nich nedochází k počtu chovaného hospodářského zvířectva té výše jako v roce 1653. V náznamech se nejvíce vyskytuje jména obyvatel: Janáček, Starý, Vondráček, Zvolánek, Dymáček, jména rodů dosud v Sobíňově žijících.

V roce 1653 bydlelo v obci 12 rodin, tedy sei 100 lidí.

R. 1701 se uvádí 16 stavení, 1749 bylo zde již 27 rodin, z toho 9 sedláků a 18 chalupníků. Při prvním sčítání lidu roku 1771 bylo 34 domů a 240 obyvatel. Z toho 109 žen a 131 mužů. Rok 1782 227 občanů, 1784 235, 1785 244 obyv., 1788 bylo 42 stavení. Roku 1818 316 obyvatel ve 49 staveních. R. 1841 414 obyv., 285 kat., 129 evang. vyznání. R. 1844 442 obyvatel. Platili tehdy 490 zlatých, 29 krejcarů daní.

Největší stavební ruch byl v letech 1713 - 1818, kdy přibyla 37 domů. Markvartice měly roku 1771 4 domy, 43 obyvatel - 16 žen a 27 mužů. Pak počet obyvatel klesal: r. 1782 36 obyv., 1784 41 obyv., 1785 38, 1818 32 obyvatel, v 5 statech - přibyla číslo 5. Hlina měla roku 1713 pouze dvě chalupy. V Sepotech /?/ k zaznamenal dr. Gustav Janáček ve své kronice "Z dějin obce Sobíňova"/, roku 1713 mimo kostel se neuvádí žádné stavení. Ale jak nacházíme jinde byla tam také škola. V roce 1788 měly Sepoty 22 čísel. Číslo 1 měl "Mlejnec".

Největšího počtu obyvatel dosáhl Sobíňov kolem roku 1870. Sobíňov /vlastní/ měl 461 obyv. v 51 domech, Nová Ves 505 obyv. v 55 domech, Sepoty 204 obyv. v 25 domech a Markvartice 28 obyvatel v 3 domech. Celkem 1198 obyvatel.

Sobíňov v r. 1892 měl 52 stavení a 444 občanů, Sepoty 23 stavení 23 stavení a 204 lidí, Nová Ves 54 stavení a 443 lidí, Markvartice 6 statků obydlených i neobydlený a 47 osadníků. Počet obyvatel a domů ke dni 31. prosince 1910: Celá obec 1125 obyv., 157 chalup - 958 katolíků, 167 evangelíků.

Sčítání lidu 16. února 1921. Celkem v obci 1055 osob, 3 osoby německé národnosti. V roce 1930: tkalcovstvím se zaměstnávalo 210 lidí, různými řemesly 18, obchodem 16 lidí.

V roce 1978 bydlelo v Sobíňově 750 obyvatel. V roce 1983 700 osob.

Věřídat Sobíňova musíme přičítat vlivu hlavně průmyslu textilního a teplárenictví, které mělo původ ve zdejším lnářství. Len se pěstoval až do druhé poloviny 18. století velmi hojně. Sušil se v pazdernách. Jedna budova, kde se len sušil, byla v Nové Vsi, "Ve stráni". V této chalupě byl později

zřízen chudobinec. Druhá pažderna byla pod Markverticemi. Třetí byla /podle Josefovského katastru z r. 1788/ v čísle 42 a vlastnil ji Tobiáš Starý.

Zdejší tkalci tkali hrubé i jemné plátna-batist. Vyroběné plátno bylo režné a muselo se bilit. Již roku 1559 měli přibyslavští tkalci svůj samostatný cech. Později se tkalci v našem kraji řídili pravidly, které vydal 5.10.1679 Ferdinand Dietrichstein. Utkané plátno se vozilo většinou do Vídně. Tam těž čedili mladí muži do učení. Nadání s snaživí vyučení tkalci byli posláni zpátky a ti zde zřizovali faktorie - sběrny, kde vydávali tkalcům suroviny a od nich přijímalí hotové výrobky. Hotové dílo odvezl forman do Vídně a tkalci čekali někdy až 4 tydny, než se vrátil a přivezl jim vydělané peníze. Kolem roku 1800 ovládala zdejší plátenictví rodina Klimešů z Nové Vsi. Později se odstěhovali do Chrudimě, kde jeden z nich Josef Klimeš, se stal purkmistrem a poslancem na zemském sněmu. Počník predali Josefu Janáčkovi, synu hostinského ze Sobíňova č. 6. Josef Janáček dostal od otce věnem značnou část polnosti a od velkostatku získal výměnou rozptýlenou půdu v několikrát větší výměře, takže vytvořil v Nové Vsi největší usedlost. Josef Janáček zaměstnával veliké množství domácích tkalců. Tkaly se batisty, ripsy, piegusty, muly, perkály aj. jemné látky. Faktori vydávali tkalcům esenovy a útek, sami doma teliko snovali a upravovali hotové výrobky /lisovali je a opatřovali později vhodnou sputurou./ Povozník Pátek vozil tkaniny v bednách do Vídně, zpět přivázel materiál a obstarával různé speciální nákupy. Později povožničil i Janáček z Markvertic.

Koncem 19. století syn Josefa Janáčka Emil dával již provcovat vzorové tkaniny těžké na strojích Jacquardových. Byly to pokrývky na postele a stoly, záclony, látky nábytkové aj. V Sopotech Bernard Hertman dával dělat šátky, lály, plachetky z bavlny, pelevlny a vlny. Podobně v Sobíňově Karel Puck. Nástupcem Puckovým byl Jaroslav Starý, absolvent průmyslové tkalcovské školy, zabýval se převážně kreslením vzerů. Počet podnikatelů se zvětšil po stavbě železnice r. 1871, zřízením zastávky v Sobíňově, zvláště na počátku 20. století. Vedle

Pucksi si postavil v Sobíňově u silnice provozovnu Emil Janáček, 1910 ji ed něho kupil Jaroslav Kozel a ed něho Jan Bláha /po první světové válce./ V Sobíňově provozoval textilnictví i Emil Bednář /přestěhoval se do Křížové/, v Sopotech Jan Němec, v Huti Antonín Slanec, /přesídlil do Chotěboře/, Josef Dvořák a Karel Jeníček /ten kupil po 1. sv. válce Scheinovu továrnu u Ždíreckého nádraží/, na Hlině Emil Pochop. Vedle toho dojížděli tkalci do Hlinska a Chotěboře, bud jako tovární dělnici, nebo si přiváželi materiál k práci domácí. Před první sv. válkou si vydělal tkadlec 2 - 3 korun denně, přitom mu ovšem musela celá rodina pomáhat, zvláště soukat, t.j. navijet útek na cívky. Období konjunktury se střídala s nezaměstnaností. Mnozí se vystěhovali. Domácí tkalcovina, která pokračovala i v době první republiky, za 2. světové války upadla úplně.

Kulturní a politické poměry na přelomu století Družstevnictví

Rušná léta politických a státoprávních zápasů po pádu Bechova absolutismu /1859/ měla i v naší obci odezvu. V tzv. době téborů konaly se schůzky vlastenců na místě Žižkova skonu u mlyně Žižkovo Pole. Za účast na jedné schůzce byl vyšetřován Antonín Janáček z Markartic, č.l. okresním úřadem v Chotěboři, protože s jinými spíval vlastenecké písni a zúčastnil se politických projevů. V 60. letech min. stol. vaníkl v naší obci Čtenářský a vzdělávací spolek "Osvěta". Tyto spolky vaníkaly ve všech větších obcích, nezůstal tedy Sobíňov pozadu. Jeho členové se scházeli v Huti v hostinci Karla Zvolánka. /Jeho nástupcem byl pak Kárník a Ehrman/. Karel Zvolánek měl vedle hostince i obchod. Sám byl člověkem na svou dobu sčetlým, byl proto duší tohoto spolku, měl značnou soukromou knihovnu a půjčoval z ní mládeži, kterou kolem sebe shromažďoval. V letech 1867 -73 byl také starostou. Čtenářský a vzdělávací spolek Osvěta byl zřízen z dardu - hlavně od K. Zvolánka - a z příspěvků lidí. Měl obecnou knihov-

nu. Když Zvolánek zemřel, spolek se rozpadl a knihy se staly základem pro knihovnu obecní, která je dodnes v činnosti.

Šířici se myšlenky socialismu daly vznik v devadesátých letech 19. století skupině textilních dělníků sociálně demokratických. Socialismus silně zakotvil v naší obci, zvláště mezi mládeží. Do teheto spolku přešla většina mladých členů spolku Osavěta z kruhu dělnických, velikou tětšinou te domácích tkalců. Vybudovali poměrně bohatou knihovnu, která obsahovala nejen literaturu socialistickou, ale i beletrie a mnohé naučné a populárně vědecké knihy. /Tato knihovna pak přešla do knihovny veřejné, která byla budována podle republikánských zákonů/. Sobíňov prožíval na prahu 20. století rušnou dobu tábora. Několikrát mluvili zde socialističtí fečníci pod širým nebem k početným shromážděním dělníků ozdobených ručním karafiátem. Přicházeli účastníci nejen ze Sobíňova, ale i z obcí sousedních. Ze socialistických pracovníků vynikli zejména František Zvolánek, později řádnicí konzumního družstva a poté ředitel okresní nemocenské pokladny v Havl. Brodě, obratný a často vyhledávaný fečník. Josef Lefák /syn Václava Ležáka, listonoše a obecního strážníka/, který byl nějaký čas před 1. sv. válkou redaktorem různých krajinských časopisů. Byl činný i literárně. Je pochován na evang. hřbitově v Sobíňově, na jeho památku v leštěné žule je jeho podobizna.

Skupina textilních dělníků byla činna též kulturně. Měla své jeviště a často hrávala divadlo, někdy v Sobíňově v hostinci J. Janáčka č. 6, později v Nové Vsi v hostinci Kárníkové a Ehrmanové. Bleuháletými činovníky tohoto spolku byli Josef Joska z Huti, Josef Hošek ze Sobíňova, v posledních letech před první světovou válkou byl jeho předsedou Josef Janáček ze Sobíňova č. 45.

Z edberové textilní dělnické skupiny vznikla též později organisace sociálních demokratů.

Zámožnější rolníci se zprvu hlásili k straně mládežeské, později k vznikající straně agrární. Politicky katolicismus organizoval před 1. sv. válkou P. V. Havlík.

Kulturně politické snahy měly svůj odrez v oblasti hospodářské, v družstevnictví. Rozvíjelo se pomalu, první pokusy byly neduspělé. V oboru potravinářském nacházíme jakýsi náběh r. 1869. V Sopotech se ustavilo družstvo "Sverné bratrstvo", na jehož zdejší sládzens byla mše na sv. Václava. Spolek však brzy zanikl a nemělo něm zpráv. V roce 1875 postavili relační z ekolí družstevní lihevar v Křížové, jehož budova dosud stojí. Lihevar však za rek udělal úpadek. Členství bylo s ručením neomezeným. Větší množství akcií měl Ant. Janáček z Markvartic z č. l. Obnos, který měl zaplatit, byl tak velký, že mu ve veřejné dražbě prodán statek na jeho uhrasení. Výměra statku byla 100 mír. Druhým poštězeným byl Jan Janáček, také z Markvartic č. j. Statek v jeho rodině byl zachráněn tím, že ho převzal a pedil splatil jeho zeť Josef Dymáček.

Již 4.11. 1901 byly v obecním zastupitelstvu podány návrhy:
 1. Zřídit pojišťovnu chovatelů dobytka pro případy, že by někdo přišel o dobytče. 2. Založit obecní spořitelnu. 3. Zřídit obecní cihelnou.

Brzké realizace se dočkal návrh první. Pojišťovna byla zřízena přištího roku jako Velné sdružení chovatelů dobytka. Pedili někomu kus dobytka, rozdělila se škoda na členy podle počtu přihlášených kusů, ovšem mase, bylo-li nezávadné, se konsumovalo. Třetí návrh, zřízení obecní cihelny, zanedl. Byl uskutečněn návrh druhý a to hlavně zásluhou Fr. Dymáčka ze Zvolanova. Roku 1906 byla založena místní Kampelička, spořitelní a záložní spolek pro Sobíňov a ekolí. Jeho dlouheletým vzerným pokladníkem byl až do své smrti 1922 Fr. Dymáček. Byl též činovníkem hospodářské záložny v Chotěboři. Činnost Kampeličky byla pro rozvoj a život obce důležitá. Podnítila nejen spoření, ale také stavební ruch. S její podporou se začaly stavět domky kolem silnice a později i domky v Nové Vsi. Bytové podmínky se zlepšily. Kampelička objednávala umělá hnojiva hromadně pro své členy a také uhlí. Mnozí občané se před 1. sv. válkou přihlašovali ke konzumnímu družstvu POKROK v Křížové, jehož prodejna byla ve Ždírci. Vlastní prodejny se Sobíňov dočkal až po válce. Nyní je v obci prodejna samoobsluha.

S p o l k y

Od počátku téhoto století se v naší vesnici vystřídala dleuhá řada spolků. Některé měly jen krátké trvání, jiné přečkalý s číji desud, např. Svatý požární ochrany a Sportovní klub. V roce 1917 uvádí Chytilův adresář v Sobíňově tyto spolky: Český klub velocipedistů, Sbor dobrovolných hasičů, Jednotu kst. jinočáků a mužů pro Sepoty a okolí, Včelařský spolek /za-kozeny 1901/. Je zapsán i jeden s německým názvem: Ortsgruppe Sebinsu der Union der Textilarbeiter Oesterreicha./Místní skupina Sobíňov svazu textilních pracovníků v Rakousku/. Po roce 1921 po vzoru mládeže v Sovětském svazu se organisovala místní komunistická mládež v Komsomolu a vystupovala na veřejnosti pod názvem Modré blůzy. V období 1927 až 1932 měla tato organizace 30 mladých lidí. Sobíňovští komsomolci provozovali sport, učili se recitaci a hodně čekli. Na krajské slavnosti v Havl. Brodě měli zdařilé vystoupení. Při jedné májové demonstraci bylo několik mládežníků ze Sobíňova jako trampové vyřazeno z průvodu a odvedeno na okresní úřad. Účastníci tábora si vynutili jejich propuštění na svobodu. Ještě ten den přijelo do Sobíňova několik četníků a provedli výslechy, prohlídky a zabavili menší obnos peněz a činnost Komsomolu zakázali.

V nynější době pracují spolky:

Zahrádkáři. Organizace od svého začlenění 1963 udělala mnoho záslužné práce. Na "sedě" pilné ruce zahrádkářů vytvořili opravdový zázrak. Při výstavách ovoce, zeleniny a květin se nechce věřit, co všechno ve svých zahrádkách vypěstují. V drsném zdejším podnebí je to pedivuhodné! Zahrádkáři také pořádají odborné přednášky pro zvyšování odbornosti a konají zájezdy na různé výstavy a za poznáním krás naší vlasti. Převecký soubor už dleuhá léta neustává ve své činnosti a každou slavnost nebo vzpomínkovou akci zpestří svým dekorativním vystoupením. Záčastňuje se okresních, krajských i zemských soutěží s dobrým úspěchem.

Kolektiv souboru je spjat přátelskými peuty. Při kulečných výročích členové se navzájem navštěvují a při pohřbu svého člena se a ním loučí zpěvem.

Svaz požární ochrany. Jak již jsme se zmínili v předu, je to nejvytrvalejší spolek v naší obci. Od svého založení /1931/ mnoho dobrého vykonal pro blaho svých spoluobčanů. O jeho vídce jak stoleté činnosti by se dal napsat celý spis. Dík patří starším požárníkům, že evičí mladé - svoje následovníky v požární ochraně. I pro děti dělají mnoho - organizují pro ně zájezdy, tábory, soutěže.

Československý červený kříž. Tato organizace, stavěná na humanitních zásadách pomoci lidem usiluje a pomáhá lékařům v předcházení nakažlivých nemocí a při udílení první pomoci. Je složená převážně z žen, které jsou stále připraveny pomoci svým bližním. Organizace pořádá přednášky a besedy o zdraví a chorobách a jak preventivně nemocem předcházet. Ženy ČSČK mají velký podíl při sběru léčivých rostlin.

Sportovní klub Sekel. Má také starou tradici. v 30. letech počala se u nás rozvíjet kopaná a volejbal. Hřiště z počátku nebylo, nebyl ani kopací míč. Hrálo se na plácku u hasičského skladu s hedrovým nebo tenisovým míčem. Pro těžké začátky, proti mnoha překážkám od tatíků byl upraven terén v místech, kde je dnešní hřiště. Bylo však menší rezervy. Popularita sportu, zvláště fotbalu, přišla až za války, kdy tanční zábavy byly omezeny, později i zakázány, ale sportovat se mohlo. Pamětníci jistě vzpomenou na plně obstanovené hřiště fanoušky při zápasu soběnovského mužstva, které mělo vysokou úroveň. Volejbal se hrával v Sepotech před školou a v Píscevých jemách.

Mužstvo hráčů kopané /r. 1944/, sestavené převážně z uprchlíků z pracovního nasazení, bylo tak snělé, že jednu neděli mělo zápas s německými vojáky z Bílku a porazilo je.

I další spolky a organizace: pionýři, svaz žen, lidoví myslivci dobře pracují. Z jmenovaných těchto zájmových spolků jsou v místním národním výboru voleni zástupci. Tím všechny organizace s M N V a s místní organizací K S Č dobře spolupracují k prospěchu celé společnosti.

Lidová tvorivost, ovočnářství, chování ptactva

Obyvatelé Sebiňova velkou částí dělnici a tkalci dřívě vyráběli po domácku různé věci ke své potřebě, např. výdělek i k svému potěšení. Kolem první světové války i po ní ženy a dítětky pletly z vlasu jemné síťky na hlavy, jen za velmi malý výdělek. Později se háčkovaly a vyšívaly tašky, záclony a různé přikrývky. V tkalcovských a malozemědělských rodinách se zhetovaly ze dřeva potřeby pro domácnost a hospodářství. Na Hlině u Utíkalů se vyráběly dřeváky.

Pěstováním ovočných stromků a keřů se zde zabýval, a byl pravděpodobně prvním průkopníkem ovočnářství, od počátku 20. století Arnošt Janáček z č. 10. Sazenice ovočných střepů, engrázdů, a rybízů prodával sosedům a i občanům z okolních vesnic. Od té doby místo jasanů, javorů, lip se počaly v zahradách vysazovat jabloně, hrušně a keře bobulevin.

Levením a chováním ptáků v domácnostech se zabývalo několik rodin. Rodina Kafkova, č. 9, lovila ptáky po tří generace. Chytala stehliky, konopky, čížky, hejly a kvíčaly. V klecích pětovali kanáry. Ptáčníkem byl také Jan Zvolánek z č. 32, Antonín Janáček a Alois Volnout.

Za 2. světové války si hodně občanů zaplatilo dluhy vypalováním a malevným kazet, podnosů, obrázků. Mnozí uprchlíci z Ríše výrobou dřevěného zboží hájili svoje živobytí. Dnes bychom našli v domácnostech tyto praktické výrobky.

Při těchto pracích se u některých občanů objevil talent a myslí pro krásu, takže lidová tvorivost se dědí a pokračuje i nyní. V dnešní době už není třeba, aby se občané lidovou prací živili - mají zajištěnou práci a výdělek v továrnách - ale zhodují pěkné věci pro výzdobu svých bytů a jako dáry přátelům. Sebiňov těmito výtvory je vyhlášen a když je pořádaná výstava, sjíždějí se lidé z blízko okolí, aby shlédli dílo našich občanů.

Okupace a druhá světová válka

Tak jako celá naše vlast i Sebíňovští občané prožívali těžce vstup okupační německé armády do Čech a Moravy dne 15. března 1939. Německé vojsko se ubytovalo v místní škole a vojáci rozhazovali po vsi letáky plné výhrůžek. Byly tištěny v hrozné češtině. U Kampeličky měli Němci postavenou kuchyně, v ní vařili a jídlo lidem nabízeli. Jen málo, těch nejhudších, využilo jejich nabídky. Většina občanů všobec navycházela z domu, aby se nemusela setkat s okupanty. Smutek nadproducenou ovládl celou vlast.

28. dubna 1939 se Hitler chlubil kořistí v Československu nasbytu: 1582 letadel, 500 protitankových děl, 2175 lehkých i těžkých děl, 469 tanků, 43876 kilometrů "jakož i další množství válečného materiálu." Lidé si dávali otázku "Proč jsme se nebránili?" Hned po zábrání ČSR Němci, nastoupil odboj českého lidu. Mezi prvními se zapojili sebíňovští komunisté. Vylepovali po okrese plakáty /nepř. v Bílku, Střížově, v Jirkově, v Příjemkách a jinde/, v Chotěboři malovali na zdi protiválečné nápisy apod. Rozšířovali ilegální tiskoviny. V Křížové byl v roce 1939 ustaven obvodní ilegální výber KSČ v němž byl členem sebíňovský občan Karel Vašíček. Výber měl spojení s několika "pětkami" - pětičlennými buňkami ilegální komunistické strany.

Sebíňovská a křížovská ilegální organizace KSČ byly pestřeny rossáhlým zatýkáním v druhé polovině roku 1940 a na počátku roku 1941. Tehdy byl obvodní výber KSČ přemístěn do Sebíňova. V Křížové však díky dobré konspiraci část členů ilegální komunistické organizace zatčení unikla, a tak mohla ilegální činnost, i když v malé míře, pokračovat dále. Činnost ilegální komunistické organizace v Sebíňově trvala do února roku 1941, kdy gestapo přišlo na stopu její činnosti a došlo k zatýkání. V té době měla organizace 31 členů. Bylo

zatčeno 9 seudruhů, včetně okresního vedení, z toho 2 na jiných místech. Celkem byli odsouzeni na 301 měsíců vězení, které odpykávali v káznicích a koncentračních táborech. Jeden z nich /Jaroslav Čarda/ se nevrátil, 2 zemřeli po útrophách doma: Jaroslav Vacák, Lad. Hošek. Ostatní se vrátili s podmeným zdravím. Přesto že mnoho vytrpěli, většina z navrátilců se ke konci války zapojila jako pomocnici partyzánské. Všechni pak, když vypukla květnová revoluce, když podle svých sil, pomáhali v boji proti německým okupantům. Zúčastnili se obsazení muničních skladů na Bílku i přestřelky s esesisty v katastru obce. Pro dějiny Sobíňova zaznamenáváme jejich jména: Miloš Guhl, Karel Vašíček, Oldřich Konfrádt, Jaroslav Čarda, Bedřich Starý, Jaroslav Halama, Karel Kares, Karel Pekorný, Jaroslav Vacák. Musíme připojit desátého Ladislava Hoška, zdejšího rodáka, který bydlel v Hlinsku a tam ilegálně pracoval.

Květnové povstání roku 1945

Právě v našem kraji chtěli Němci zastavit frontu. Část armády měla zadříkovat postup Sovětů, aby ostatní jednotky mohly ustupovat na Západ. Povstáním zdejšího lidu, střelbou a bombardováním z ruských letadel nastal mezi vojáky zmatek a rezprechli se do okolních lesů. Tím, že vypuklo povstání v celém dosud okupovaném území a i v naší pahorkatině, byla porušena koncentrace německých vojsk a Němci už se nemohli postavit k odporu. Měli prakticky nepřitele všude. Rychle postupující Rudá armáda je tlačila z Východu do středu Čech; odhodlaní, mnohdy hercičtí revolucionáři a partyzáni, z lesů, silnic, v městech i vesnicích je odstřelovali ze všech stran. Kde bylo možné, vyjednávali. Po jednání oddojařů ve Studenci 6. května odešla 100 členná jednotka německých odstřelovačů, která měla zaújmout bojové postavení proti ruským prázdkumníkům a partyzánským na Železných horách. Dělostřelecká baterie wehrmachtu pod velením generála Kukuta, postavená k obraně silnice do vnitrozemí u Vilémova, Ronova a ve směru na Havlíčkův Brod, se při povstání vzbouřila a vzdala se.

Na Bílku, kde byly podminevány muniční sklady a při ústupu měly být nacisty vyhozeny do povětrí, vstupem vlastenců z Chotěboře, Sobíňova a z dalších vesnic, do vojenského prostoru, k tomu nedošlo. Němcii už neměli čas a možnost sklady zničit. Ke střetům s nepřátelskými okupanty docházelo v celém našem kraji. Lid jim bránil v postupu ku Praze, která hrdianně bojovala. Byly oběti na životech na naší straně, ale byly by jistě mnohem větší jak oběti, tak haotné škody, kdyby nedošlo k revoluci a fronta, třeba jen na krátko, se zastavila.

Padlí 5. května 1945 u Sobíňova:

Vilém Bednář, Bernard Hartman, Adolf Henzl, Josef Janáček, Jaroslav Jelínek, Vítězslav Jelínek, Alcisa Jeska, Václav Konfrádt, Bedřich Lašťovička, František Lipe, Bohumil Motýčka, Bohumil Oulický, Jan Starý, Josef Starý, Josef Smejkal, Miloslav Uchytil, Emil Vepřovský, Stanislav Zvelánek, Jaroslav Žďimal; na Bílku byl zastřelen rodák ze Sobíňova řezník Antonín Starý.

Zranění v přestřelce:

Emil Dvořák, Karel Janáček, Jiří Kafka, Rudolf Konfrádt, Emil Vepřovský, Josef Říčan /zemřel po přidružení tyfu 3.6.1945/, V partyzánském oddíle brigády Mistra Jana Husi bojovali: Jiří Starý, Bedřich Starý /padl na Slovensku v bojích proti Benderovcům 5.7.1945/, Rudolf Starý, Karel Peldus, Jaroslav Dymáček, Jan Janáček /padl u Leškovic se štábem partyzánského oddílu M.J. Husi, z 26. na 27. dubna 1945/, Jaroslav Hošek, Antonín Jeska a Zdenka Moravecová, spojka/byla zatčena a vězněna/.

Pomocníků partyzáňů bylo v Sobíňově hodně. Vyjmenujme aspoň ty nejslavnější: Josef Starý /Ječmínek/, č. 12 a jeho rodina. V jeho domě přespávali partyzáni. Alcisa Starý č. 71 a jeho rodina, i v jeho domě nacházeli partyzáni úkryt a stravu. Gabriel Janáček, Josef Kestka, Josef Janáček, Antonín Holubec, Miloslav Dymáček, Miloslav Čermák, Josef Jeníček, Adolf Starý a jiní, kteří pomáhali zásobováním potravin, kuřivem,

čeststvem a obuví. Vynášeli z muničních skladů na Bílku výbušný materiál, potřebný pro destrukce, i pancéřové pěsti. V dubnových dnech roku 1945 došlo v blízkosti vesnice ke třem destrukcím. Partyzáni vyhodili most železniční tratě u Huti, vykolejili vlak u Dolečka a u Šejby zničili lokomotivu.

Oběti po válce:

Při vykládce vagonu výbuchem děl. granátu na Bílku zemřeli: František Šverc a Oldřich Starý. Při výbuchu byli zraněni: Vít Janáček, Josef Jonáš.

Explosí trofejní munice u Nového Ranska zahynuli: František Smejkal, Karel Vaček a jeho příbuzný Jan Pesterek.

Při sběru zbraní přišla o život Božena Ondráčková.

Na starém hřbitově je pochován ruský vojín, který zemřel na otravu. *místo Starho, všechnu jeho myšlenky / Kavajle!*

V zahraniční armádě byl činný Jaroslav Vašíček, č. 34.

Na katastru obce je pochováno 5 mužů a 1 žena německé národnosti. Byli pochováni na různých místech v okolí vesnice.

5. května 1945 většina mužů ze Sobíňova spěchala na Bílek, aby se zúčastnila osvobození vojenských objektů. Sobíňovští byli mezi těmi, kteří se dobrovolně přihlásili k dalším akcím ve Ždírci a Křížové, kam vyjeli na dvou nákladních autech odzbrojit tamější malé posádky. Mezi Sobíňovem a Ždírcem došlo k ozbrojenému boji s transportem SS, ustupujícím od Žďáru. Padlo při něm 19 mužů z obce, a 11 z okolí. Němci, kteří si tak krutě probili cestu, byli ostřelováni i na cestě k Chotěboři. Tisnění přepady, byli nuceni jednat s revolučním národním výborem v Chotěboři a 7. května podepsat úmluvu o klidu zbraní.

Po kravavém střetnutí na lukách u Dečkalevy vody se několik mužů ze Sobíňova vrátilo na Bílek. S dalšími tam drželi skladu až do ranních hodin 6.5., kdy museli prostor opustit, neboť do posádky od Bílku vjel těžce vyzbrojený motorizovaný oddíl Němců. Měl za úkol povstání zlikvidovat. Hodně ozbrojenou a partyzány usteuipile do ranských lesů, kde pekračovalo v boji až do osvobození Sovětskou armádou.

Na československém venkově v boji proti většinám zahynulo 8000 hrdinů - partyzánu. Tak byl odčiněn potupný 15. března 1939. Ze celé války přišlo o život ^{ne} 300 000 obyvatel Československa.

Nemůže chybět v těchto dějinách obce odvážny čin třech mužů a jedné ženy ze Sobíňova. 30. dubna 1945, v předvečer Svátka práce navěsili dva mladí muži Oldřich Josa, č. 61 a Miroslav Zvolánek, č. 51 československou státní vlajku na vrcholku triangulační věže na Březince. Pomáhal jim Josef Starý /Ječmínek/, č. 12, který hlídal polní cestu vedoucí k věži. Vlajku ušila Silva Stará, jmenovaného dcera. Vlajka vlála po celou dobu revoluce a i ještě několik dní po osvobození.

H i s t o r i c k é p a m á t k y

Poutní kostel v Sepotech - původně hornická kaple- přestavěn v letech 1749 - 1752. V interiéru uložen obraz Panny Marie z roku 1652 a socha Piety z r. 1673. V zaděném kostnici je kamenný svorník z původní kaple. U kostela stojí kaple z r. 1765.

Škola v Sepotech - původně hospoda pro poutníky- byla vystavěna r. 1749 - 52, zároveň s kostelem. Už před tím tam byla škola. Stávala vedle kostela. První zmínka o kanteru v Sepotech je v r. 1708. "Dne 16. května dáno eklatáti kruceburskému od udělení nových oken do školy 45 krejcarů". "Kantorem v Sepotech byl toho roku Ambrož Jelínek."

Ale už 1692 v záznamech se praví: "Od udělání kamen v chalupě při kostele l zlatý." A roku 1698 "od Blažka z Braníkova koupeno 2000 říšíků na pobíjení chalupy Ambrožovy vedle kostela." Tedy Ambrož Jelínek vyučoval děti obce Sobíňova už v roce 1692!

Evangelická škola v Sobíňově

Necelý školní rok se vyučoval 1848 - 49 v č. 31 v Sobíňově u Karla Zvolánka. Vyučování bylo však zakázáno a děti evangelíků se musely vrátit do Sepot, kam dříve chodily. Znovu byla škola obnovena v r. 1854 a učilo se v č. 13 u Fr. Janáčka. V roce 1859 si evangelici postavili budovu a v ní se vyučovalo až do r. 1914.

Významní občané a rodáci

P. Jan Šembera, poslední bakalář, běsník. Působil v Sepotech 1814 - 1827.

P. Václav Nevlík, zakladatel včelařského spolku na Chotěbořsku. Působil v Sepotech 1888 - 1909.

P. A. B. Máka, spisovatel, přispívatek do Ottova naučného slovníku. Působil v Sepotech 1909 - 1919, zemřel 1929.

Z vynikajících učitelů můžeme jmenovat: Josefa Pavluse, výborného hudebníka a varhaníka. Působil v Sepotech 45 let/ 1843 - 1888/ a po celou tu dobu bedlivě psal záznamy do školní kroniky.

Václav Vondruška, evang. učitel v Sobíňově /1881 - 1883/, se zasloužil o zřízení hasičského sboru.

Dr. Gustav Janáček - profesor českého jazyka, založil obecní pamětní knihu a zapsal do ní všechny poznatky z dějin Sobíňova, které vypátral v různých archivech. Zemřel 80 lety r. 1983, v Praze.

Na unmag. hřbitově odpočívá Josef Ležák /nar. 1874/ z Nové Vsi, redaktor a spisovatel. Jeho nejznámější romány: Peníze v truhle, Učtván a Žen života byly čteny jistě v každé rodině v Sobíňově. Na Hlině žil posledních pět let života český epstopovatel František Čech Vyšata. /Nar. 1881, zemřel 1942/. Procestoval sedm jihoamerických států. Popsal své zážitky ve 3 svazcích a v mnoha článcích v časopisech a novinách.

Na novém hřbitově jsou pochřbeni rodáci: divizní generál Josef Janáček a plukovník letectva Bedřich Starý.

Poválečné dění a výstavba

Ve volbách v roce 1946, v nichž byly zastoupeny 4 politické strany- komunistická, soc. demokratická, lidová a národně socialistická, zvítězila drtivou většinou komunistická strana. Předsedou místního národního výberu se stal dosavadní předseda Alois Starý z č. 71. V době od osvobození naší vlasti sovětskou armádou nastaly v celé zemi převratné a ještě nikdy v dějinách neprováděné změny. I v naší obci došlo ke zrežimování

rezkouskované půdy, byly rezerány meze a utvořeny lány pro lepší a rychlejší jejich obdělávání. Dřívější vysilující, převážně ruční práci, v zemědělství nahradily výkonné stroje. Obdané, nnozí dříve pracující na malých políčkách a přitom provozující ještě jinou práci, tzv. kovezemědělci, přesli do teváren. Jini zůstali věrni půdě a pracovali dál, napřed v Jednotném zemědělském družstvu, později v Státním statku. Začátky kolektivního hospodaření byly těžké, ale byly časem překonány a úrovně pracujících v zemědělství se vyrovnala dělníkům zaměstnaným v závodech. Pohlédneme-li zpátky, zjistíme, co se za těch málem 40 let v Sobíňově stalo a vykonalo:

Stavbou vodovodu v roce 1947 se velmi ulohčilo občanům v horní části obce. Nedorostenek vody v Sobíňově byl některý rok kritický. Lidé museli vodu vozit z Kondí studně, od Sopot, ze Zvolanova. V Nové Vsi a Sepotech byla připojka vodovodu zřízena o několik let později.

3. května 1955 byla odhalena mehyla s deskou se jmény padlých 5. května 1945 u Dešekalovy vody. Do roku 1955 bylo v obci rezbouráno 6 starých stavení.

Z 15. na 16. května 1955, v sobotu před posvícením, vypukl požár v hospodě u Břízů v Sepotech. Shořelo celé stavení. Oheň vypukl od krátkého spojení v elektrické instalaci.

V únoru 1956 byly veliké mrazny, které nedělaly mnoho škod. Lidem poškodily brambory, popřeskaly trubky vodovodu a v zahradách jim zmrzly ovocné stromy. 9. února byl mráz největší, naměřeno -37°C .

9. listopadu 1957 byly vysazeny březy u nového hřbitova a u Zámecké cesty.

26. srpna 1958 při kruhovité byla zničena část úrody.

V roce 1962 tkačecvna VZOR stavěla novou halu.

Přestavba Kampeličky na pohostinství se uskutečnila v r. 1966. K výročí 50 let republiky v květnu 1968 byla vysazena lípa a památník s deskou, která připomíná, že na tom místě stávala ve 14. století tvrz Soběnov.

V roce 1970 - 71 brigádickou pomocí byla přistavěna prodejna. V roce 1971 Státní statek dal vystavět pro své zaměstnance, pro 12 rodin, bytovku. V r. 1972 zemřel dleholetý představitel obce Alois Starý. V r. 1973 byly konány práce na požárních nádržích a provedena část kanalizace. V roce 1973 odstraněny trasy Janáčkovy hospody. V tom roce zasezen do betonu památný mezník z roku 1687 se třemi plastickými erby u hřbitova. V roce 1975 byl vystaven a odhalen pomník u hrobů padlých a zemřelých občanů v druhé světové válce. Zároveň upravena druhá část parku. Pokračovala práce na kanalizaci, prováděla se oprava školy a rozestavěla se školka. V letech 1970 - 77 probíhala generální oprava kostela.

17. července 1976, při velkém suchu, napouštěli požárníci vodu do nádrže v Sobíňově až z Doubravy, aby lidé mohli zalévat v zahrádkách. Teplota se držela kolem 33 °C.

V roce 1977 byla dostavěna školka a slavnostně otevřena r. 1978. V letech 1979 - 83 byly prováděny rozsáhlé meliorace na katastru obce, zvláště kolem Doubravy.

Od osvobození roku 1945 až do dnešních dob si velká část občanů přestavbou zmodernizovala své chalupy. Bylo zbudováno i mnoho nových rodinných domků v celé obci. Mezi největší akce v Sobíňově musíme zařadit stavbu budovy M N V a požární zbrojnici s stavbou školky v Sopotech. Na těchto stavbách odpracovali místní občané tisíce brigádnických hodin. Obec také byla po zásluze při příležitosti 30. výročí osvobození naší vlasti sovětskou armádou vyznamenána státní cenou.

Na podzim 1983 se pečlo se stavbou kulturního domu na místech bývalé hospody v Sobíňově.

Všechny tyto jmenované akce, bylo jich více, byly uskutečněny za předsedou:

Po válce roku 1945 pokračoval Alois Starý ve své práci pro obec jako předseda. V r. 1946, kdy ve volbách zvítězili komunisté, byl zvolen předsedou Josef Janáček. Ten se však pro zásluhy Aloise Starého funkce vzdal. A. Starý zůstal v čele obce

až do voleb 26.5.1954, kdy nastoupil Eduard Jeníček. Ten po byl ve svém úřadu až do své resignace 28. července 1958. Po něm po dva roky - od 31. 7. 1958 do 11. 6. 1960 - předsedal M N V Rudolf Kubát z Hlíny.

16. června 1960 se stal předsedou Karel Káres z Nové Vsi. Funkci vykonával jen krátce, už 13. září t. r. se musel pro nemoc vzdát úřadu. Následoval Ladislav Denk. Jeho funkční období trvale od 14. 9. 1960 do 13. 6. 1964. Pak stál v čele M N V Josef Janáček, jenž byl už navržen v roce 1946, tenkrát funkci nepřijal. Vykonával ji od 14. 6. 1964 až do roku 1968, kdy vězně onemocněl a zemřel. Po něm až do voleb 26.11. 1969 vykonával předsednictví Bedřich Valenta z Nové Vsi. Od té doby / 1969 /, až dosud, t.j. 14 let, je předsedou Jiří Kafka. Za ty léta vykonal M N V pod jeho vedením hodně záslužné práce.

Závěr

Když nahlédneme do starých kronik, zjistíme, že oněch 600 let nebylo jen dobou pokojného života a práce. Války zanechaly na tváři obce hrůzné krvavé šrámy. Čtyřicet mužských jmen, zlatým písmem napsaných na desce památnku nad železniční zastávkou, připomíná oběti v 1. světové válce. Mohyla u Děčkaleovy vedy a památník v parku jsou památkou na 31 padlých a umučených občanů v 2. světové válce. Kolik obyvatel Sobíňova ztratilo život v krutých litických válkách předešlejších již nikdo nezapomene. Tyto památníky, mohyly, památníky v celé naší vlasti volají k nám živým: "Lidé, chráňte mír, nedopustte nikdy válku!"

Ve sborníku je uvedena jen stručná historie naší vesnice. Je v ní ukryto mnoho obětavé a poetivé práce jak našich předků, tak i současníků, všech jmenovaných i nejmenovaných osob Sobíňova.

Na ně všechny, mladých i starých, záleží, abychom se z historie poučili a památky po našich předcích chránili a tak uchovali pro další pokolení.

- - - - -

k 1847 rychtář Václav Jenáček č. 6
1850 předst. obce Jan Starý č. 8
1852 Josef Hochman ze Sopot
1853 znovu Václav Janáček č. 6
1861 ten samý
1864 zase Václav Jenáček
1873 Hynek Peřina ze Sopot
1876 František Dymáček č. 1 /Zvolenov/
1882 " "
1886 " "
1895 Josef Jenáček, roln., host. č. 6
1911 Ant. Slánský Nová "ss
1914.- 18 František Dymáček č. 1
1919 Josef Dvořák Nová Ves č. 54
1925 J. Jenáček, tkadlec
1927 dále " "